

<https://doi.org/10.31891/2415-7929-2022-25-3>

УДК 800

ЄМЕЦЬ О., ГАВРИЛЮК М.
Хмельницький національний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРА СІМ'Ї ТА КОХАННЯ У СУЧАСНИХ КОРОТКИХ ОПОВІДАННЯХ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ

У статті розглядаються засоби вербалізації концептів "Сім'я" і "Любов" у сучасних англомовних оповіданнях. Пропонується алгоритм концептуального аналізу в перекладі прози. Виявлено, що концептуальні метафори в оповіданнях *flash fiction* значною мірою співпадають з відомими англійськими та українськими прислів'ями про сім'ю, батьків і кохання. Визначено, що найчастіше концептуальна метафора сім'ї вербалізується за допомогою розгорнутих метафор і градації, а також метонімічної деталі, яка стає символом твору. Концептуальна метафора любові вербалізується завдяки використанню метафори та гіперболи. Оповідання, які розкривають вказані концепти, відзначаються емоційністю, поетичністю, позитивною прагматикою. У процесі передачі концептуальних метафор у перекладі застосовано дві стратегії: переклад зі збереженням концептуальної моделі та з аналогічним мовним виразом; переклад зі збереженням концептуальної моделі, але зі зміною мовного виразу (синонімічна заміна, модуляція), що свідчить про максимальну уважне ставлення до авторського задуму.

Ключові слова: концепт, концептуальна метафора, вербалізація, концептуальна модель, перекладацький прийом, прислів'я, розгорнута метафора.

YEMETS O., HAVRYLIUK M.
Khmelnitskyi National University

CONCEPTUAL METAPHOR OF FAMILY AND LOVE IN CONTEMPORARY SHORT STORIES: LINGUISTIC AND TRANSLATION ASPECTS

The article considers the language means of verbalization of conceptual metaphors "Family" and "Love" in the contemporary short stories of the British and American writers. The investigation also involves determining the principles and the algorithm of rendering these conceptual metaphors in translation. Concepts are defined as mental structures used by a person in the process of thinking. Concepts in fiction are called artistic concepts. They are verbalized with the help of lexical and stylistic devices and are represented by conceptual metaphors. Conceptual analysis helps to characterize the key concept in the text of fiction, and, at the same time, such analysis can be a good criterion for assessing the quality of literary translation. In this paper, we suggest four stages of conceptual analysis in translation. The first stage includes defining the main concept in the text; the second involves formulating the conceptual metaphor (CM) in the text; determining the lexical and stylistic means of verbalization of the CM. The third stage consists in the text translation and editing, and the fourth-in the comparison of the source and target texts. At the first stage, it is also necessary to consider how the key text concept is represented in the folklore, proverbs, and aphorisms. Our investigation focuses on the concepts of "Family" and "Love", therefore we chose several famous proverbs as the illustration of these concepts: *As the twig is bent, so the tree is inclined; Men build houses, women build homes; A mother's heart is always with her children.* The major concept in the short story "Oliver's Evolution" by John Updike is: "Family", and the two microconcepts are "Father" and "Son". The main character Oliver was growing as a weak boy, vulnerable to different injuries and misfortunes. But when he became an adult and had a family, he started feeling responsibility for his children and his wife, he became the support of his children. The main CM is verbalized by means of the extended metaphor and gradation and can be formulated as *FATHER IS THE TREE FOR HIS CHILDREN.* Another story "My Mother's Many Scarves", published in August 2022, is an example of flash fiction stories, two-three pages long, usually with a very important ending. The concept "Family" includes two microconcepts – "Mother" and "Daughter". The author Andree Guedron describes the relations of love and understanding between the mother and the daughter. The narrator's mother liked scarves, and her daughter inherited different things from her: brooches, jewelry. But most valuable was a bag of scarves which the mother bought in different countries. The concept is verbalized, first of all, by numerous repetitions of the noun scarf. The scarves become a metonymic detail, a symbol in the story. That is why the main conceptual metaphor of the text can be formulated as *MOTHER'S SCARVES ARE SPIRITUAL INHERITANCE.* The daughter realizes that she inherited from the mother not only material things, but also spiritual traits, behavior, emotions. At the same time, the concept "Love" is also realized in this story, as love of the daughter to her mother. Another short story where this concept is actualized is "Bigfoot Love" by E. Gary. It is a fantastic and allegoric story of love of a man and an ape, and the major CM can be formulated as *LOVE IS A BIG FORCE.* This conceptual metaphor is verbalized with the help of such stylistic devices as hyperbole and extended metaphor. In translation, two major strategies were used to retain the aesthetic and stylistic effect: retaining the conceptual model with the same language expression; retaining the conceptual models with somewhat different linguistic expression, with the use of such translation techniques as synonymic substitution and modulation.

Key words: concept, conceptual metaphor, verbalization, conceptual model, translation technique, proverb, extended metaphor.

Постановка проблеми у загальному вигляді

та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Дослідження концептів та теорія концептуальної метафори викликають значний інтерес серед лінгвістів та літературознавців, оскільки ці знання можуть бути застосовані не лише до аналізу художніх текстів, а й до повсякденного мовлення. Власне, аналіз концептуальних метафор на базі художніх текстів дозволяє визначити та схарактеризувати особливості індивідуального стилю письменника, а також вплив культури та суспільства на створення окремих творів та на розвиток художньої літератури в конкретний проміжок часу. Значний та незрівнянний внесок у дослідження концептів та, зокрема, концептуальних

метафор, внесли вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як Д. Лакофф, М. Джонсон, В. Г. Ніконова, Л. І. Белехова та інші.

Особливий інтерес становить дослідження концептуального простору сімейних взаємовідносин, оскільки концепти сім'ї та кохання вважаються універсальними категоріями культури та беруть свій початок ще з давніх часів. Концептуальний простір сім'ї та кохання яскраво реалізується у творчості американських та британських авторів, зокрема у сучасних коротких оповіданнях. Разом з тим, детального дослідження концептуальної метафори сім'ї та кохання в коротких оповіданнях сучасних англомовних авторів не проводилось.

Актуальність обраної теми визначається загальною спрямованістю сучасних досліджень з художньої семантики на розробку способів вираження концептуального змісту англомовних художніх творів, а також у відсутності детальних досліджень способів передачі концептуальних метафор сім'ї та кохання в українських перекладах сучасних коротких оповідань. Тема нашого дослідження є актуальною у світлі уваги когнітивної стилістики до вивчення авторського індивідуального підходу до осмислення явищ дійсності.

Аналіз досліджень та публікацій

Поняття концепту завжди привертало особливу увагу науковців, літературознавців та авторів зі всього світу, однак період початку активного дослідження концепту, який і досі залишається актуальним об'єктом вивчення, припадає на другу половину ХХ століття. Характеристикою концептів, особливостей їх структури, функціонування та вербалізації займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені як В. Г. Ніконова, Л. І. Белехова, О. М. Кагановська.

Дослідження художнього концепту осмислюється по-різному: як складне ментальне утворення, що належить не тільки індивідуальній свідомості, а й психоментальній сфері певної етнокультурної спільноти, як одиниця свідомості поета чи прозаїка, що отримує свою репрезентацію в художньому творі та втілює індивідуально-авторське осмислення явищ дійсності, як смислова структура, що може займати нежорстке місце на шкалі універсального або індивідуально-авторського. Розглядаючи концепти в аспекті художньої комунікації виявляючи способи їх лексичного втілення в художніх текстах, вчені визначають специфіку поетичного світу письменників [6, с. 115].

Концепти в художній літературі вербалізуються за допомогою різних стилістичних засобів, зокрема, концептуальної метафори, яка вже кілька десятиліть приваблює науковців зі всього світу. Незрівнянний внесок у дослідження концептуальних метафор внесли когнітивні лінгвісти Джордж Лакофф та Марк Джонсон. У своїй праці "Metaphors we live by" ("Метафори, якими ми живемо") [9], яка і сьогодні залишається однією із найгрунтовніших праць, присвячених метафорі, науковці започаткували теорію концептуальної метафори. Отже, згідно із теорією Лакоффа і Джонсона, концептуальною метафорою вважається використання знака однієї концептуальної системи на позначення знака іншої, що притаманно не лише художньому дискурсу, а також повсякденному мовленню [9, с. 154].

Одним із найважливіших критеріїв якості та точності перекладу художніх текстів є **концептуальний аналіз**, оскільки адекватність цільового тексту залежить від багатьох факторів, серед яких як врахування особливостей мови, на яку здійснюється переклад, а також розуміння авторського стилю письменника.

Наразі, чимало вітчизняних та зарубіжних вчених намагались розробити універсальну систему, яка б дозволила описати способи вербалізації концептів у художньому дискурсі. Однією із найпоследовніших систем вважається розробка В. А. Маслової, яка включає наступні етапи: 1) визначення референційної ситуації, до якої належить концепт; 2) вивчення лексикографічних визначень; 3) вивчення етимології лексичної одиниці; 4) аналіз концепту в різних контекстах; 5) вивчення асоціацій лексичної одиниці, що позначає концепт. [4, с. 45 - 46]. Однак, ми вважаємо, що етимологія основної лексичної одиниці не є пріоритетним завданням, оскільки зазвичай лексичні одиниці, які вербалізують концепт, сприймаються нами в синхронічній, а не діахронічній площині.

Наша методологія дещо відрізняється від попередньої та більш детально дозволяє визначити спосіб вербалізації концептів у художніх текстах та включає наступні етапи концептуального аналізу в перекладі [3]:

Перший етап полягає у визначенні основного концепту (концептів) тексту, тому принципи концептуального аналізу на цьому етапі, безумовно, залежать від жанру тексту.

Другий етап є дуже важливим, оскільки він безпосередньо впливає на переклад та включає визначення основних концептуальних метафор тексту як складових загального концепту або кількох концептів, а також виявлення лексичних та стилістичних засобів вербалізації концептуальних метафор.

Третій етап концептуального аналізу у перекладі передбачає традиційний переклад тексту: а) дослівний переклад; б) відтворення рими поетичного тексту, або ритму, синтаксису прозового тексту.

Четвертий етап полягає у зіставленні КМ текстів оригіналу та перекладу. Саме на цьому етапі перекладачеві необхідно визначити, наскільки збігаються лексичні та стилістичні засоби вербалізації КМ в оригінальному та цільовому варіантах тексту, а також, які саме перекладацькі прийоми доцільно застосувати [3, с. 200].

Також варто згадати систему концептуального аналізу, яка передбачає три способи передачі метафоричних моделей на концептуальному рівні перекладу: 1. **переклад зі зміною концептуальної моделі**

в мові перекладу, який обумовлений відсутністю вихідної моделі в мові перекладу; 2. **переклад зі збереженням концептуальної моделі**, але іншим концептуальним виразом, де перекладацькі обмеження пов'язані як з концептуальними, так і з внутрішньомовними факторами; 3. **переклад зі збереженням концептуальної моделі та аналогічним мовним виразом**, коли ми маємо найвищий ступінь формальної близькості між текстами оригіналу та перекладу [1, с. 20].

В нашому дослідженні ми звертаємось саме до цієї системи концептуального перекладу, оскільки ця методологія дозволяє врахувати лексичні та стилістичні особливості художнього тексту, а також визначити якість і точність перекладу.

Формулювання цілей статті

Мета нашої роботи полягає у систематизації та встановленні основних засобів встановленні та реконструкції концептів СІМ'І та КОХАННЯ.

Методи, використані у дослідженні, включають метод стилістичного аналізу образних засобів вербалізації концептів СІМ'І та КОХАННЯ, метод концептуального аналізу з метою виявлення змісту концепту та специфічності його вербалізації, метод зіставного аналізу оригінальних текстів коротких оповідань та наших перекладів українською мовою з метою визначення ефективних способів передачі концептуальних моделей у перекладі.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше проведена класифікація концептуальних метафор сім'ї та кохання у сучасних коротких оповіданнях; встановлено зв'язок між типом концептуальної моделі та способом передачі конкретної моделі у перекладі.

Матеріалом дослідження слугували сучасні короткі англomовні оповідання, а також афоризми та крилаті вирази української та англійської народної творчості.

Виклад основного матеріалу

Концепти СІМ'І та КОХАННЯ, які відіграють центральну роль у нашому дослідженні, походять із народної творчості та протягом багатьох століть є ключовими концептами у художніх текстах. В англійській мові є безліч афоризмів, які розкривають концепт СІМ'І та КОХАННЯ; більшість з них мають українські відповідники, однак, через певні культурні відмінності, можуть бути передані українською мовою частково, або ж із заміною концепту. Лише невелика частина концептів може бути повністю передана українською мовою.

До прикладу, розглянемо поширений в англomовному просторі вираз: *A child needs love the most when he deserves it the least*. Переклад наведеного крилатого виразу звучить наступним чином: *Дитина найбільше потребує любові, коли найменше її заслуговує* [2, с. 81], що підтверджує повну відповідність оригінальному варіанту. Однак лише малий відсоток афоризмів може бути передано українською мовою повним відповідником, тому до перекладу англomовних афоризмів варто відноситись особливо ретельно.

Крім того, ми можемо спостерігати, що один і той самий афоризм, до прикладу, *as twig is bent, so the tree is inclined*, може бути передано українською мовою різними способами; це зумовлено не лише культурними відмінностями, а й також різним сприйняттям одного і того ж концепту, оскільки він є одиницею свідомості окремого індивідууму чи соціуму:

Проаналізувавши в нашому дослідженні афоризми, які належать до культурної спадщини як українського, так і до англomовного художнього просторів, можемо зробити висновок, що афоризми, головним концептом яких є СІМ'Я та КОХАННЯ, здебільшого звертаються до природи. Ми можемо пояснити це тим, що зародження почуттів, сім'ї, та, зокрема, нового життя, у людей здавна асоціюються із пробудженням та зародженням природи. При цьому, варто зауважити, що така тенденція переважно спостерігається в українській мові, оскільки природа є невід'ємною частиною нашої культури протягом багатьох століть; в англomовному художньому просторі пріоритет надається лексичним одиницям, які належать до інших семантичних полів, однак також спостерігається асоціація родини та кохання із природою. До прикладу, в наступних перекладах афоризму *as twig is bent, so the tree is inclined* можемо чітко спостерігати зв'язок сім'ї із природою, в той час як в оригінальному варіанті лексичні одиниці, що безпосередньо вказують на сім'ю, відсутні: 1) *Характер людини формується в дитинстві* – концепт передано за допомогою описового перекладу. 2) *Як дуба не нахилиш, так і великого сина не навчиш*. Концепт не передано українською мовою повністю, а лише частково, оскільки в оригіналі відсутні лексичні одиниці, що вказують на семантичне поле СІМ'Я; при цьому перекладач застосував прийом конкретизації (*tree – дуб*), оскільки в українській культурі народження сина здавна асоціюється із дубом, і вважається, що наскільки сильним виросте дуб, який посадили після народження хлопчика, таким сильним виросте і чоловік. 3) *Гни дерево, поки молоде, учи дітей, поки малі* [2, с. 85-90]. У цьому варіанті перекладу ми також можемо спостерігати повну передачу концепту, тому його передано українською мовою за допомогою часткового еквіваленту. Варто зауважити, що в українському варіанті, автор провів безпосередню асоціацію природи із дітьми, влучно використавши паралельну конструкцію, яка підкреслює відношення розвитку природи та дітей, а також інтенсифікує значення концепту.

На основі проаналізованих українських та англomовних афоризмів, ми можемо виділити кілька типів концептуальних метафор: ЧОЛОВІК – ЦЕ ОСЕЛЯ, ЖІНКА – ЦЕ ДІМ: *men build houses, women build homes* –

чоловік це фундамент, а жінка – дім; ДИТИНА – ЦЕ ВІДЗЕРКАЛЕННЯ БАТЬКІВ: *a crooked stick throws a crooked shadow*. – від кривого дерева, крива й тїнь; КОХАННЯ – ЦЕ ВИБІР: *choose your love, then love your choice*. – обері любов свою, полюби свій вибір [2. с. 80-106].

На прикладі останнього афоризму, як у оригінальному так і у цільовому варіантах, можемо спостерігати використання прийому зворотного паралелізму, який не лише інтенсифікує значення крилатого виразу, а й змушує читача/слухача замислитись.

Концепти, які глибоко закоренились в наших культурах та свідомості, знайшли своє продовження у художніх текстах. Концепти СІМ'Ї ТА КОХАННЯ часто описуються у сучасних коротких оповіданнях, однак детального та ґрунтовного дослідження досі не проводилось.

Ми використали наведений алгоритм концептуального аналізу оповідання Джона Апдайка “*Oliver's Evolution*” (“Еволюція Олівера”) [10, с. 143-145], у якому описується проблема батьків та дітей, яка ніколи не втрапить своєї актуальності. Постійні сварки, суперечки та неналежна поведінка батьків Олівера негативно вплинули на життя хлопчика. Отже, перший етап включав визначення концепту твору. Основні концепти твору – “сім'я” та “батько”. Другий етап полягав у визначенні концептуальної метафори та мовних засобів її вербалізації. Ключова концептуальна метафора твору: БАТЬКО – ОПОРА СІМ'Ї. Вона вербалізується за допомогою розгорнутої метафори *Oliver is a tree* та прийому градації. На третьому етапі виконано переклад фрагментів тексту. У наступному фрагменті Апдайк описує вплив поведінки батька на сина:

Again, his father impotently grieved. It was he, and not the bit, who was at fault, really, when the bad grades began to come in from day school and then from college, and Oliver broke his arm falling down the frat stairs, or leaping, by another account of the confused accident, from a girl's window [10, с. 144]. – *І знову в батька Олівера заболіла душа, бо ж саме він, і ніхто інший як він, був винен у поганих оцінках Олівера у школі, а згодом, і у коледжі. Саме він був винен у тому, що Олівер зламав руку, впавши зі сходів в гуртожитку, за однією версією цього безглузкого випадку; за іншою ж – він вистрибнув із вікна дівчини (наш переклад).*

Заключний четвертий етап полягає у поясненні перекладацьких трансформацій. Враховуючи відмінності англійської та української мов, використання перекладацьких трансформацій допомогло нам досягти максимально влучного перекладу. Так, у наведеному фрагменті ми застосували трансформації додавання та модуляції (*grieved – заболіла душа*). Вираз *заболіла душа* часто використовується в українському художньому просторі, особливо коли мова йдеться про батьків та дітей. Тому використання цього виразу є максимально влучним, враховуючи контекст. З цього ми можемо виокремити ще одну концептуальну метафору ДІТИ – ЦЕ ДУША БАТЬКІВ.

Крім того, у цьому фрагменті ми виявляємо аналогію з афоризмами *like father like son – яблуко від яблуні недалеко падає; the child is the father of man* [2. с. 87-90], оскільки хлопчик успадкував сімейні проблеми, неначе губка, і його підліткове життя почало руйнуватись, точно так само, як і життя його батьків.

Та на щастя, Олівер виріс і вже не став повторювати помилки своїх батьків у своєму власному сімейному житті:

Oliver has grown broad and holds the two of them (his children) at once. He is a tree, a sheltering boulder. They are birds in a nest. He is a protector of the weak [10, с. 144]. – *Олівер виріс широкоплечим чоловіком і зараз тримає одразу двох своїх дітей. Він немов дерево. Вони неначе пташенята у гнізді, він – захисник слабких (наш переклад).*

Афоризм *men build houses, women build homes* ідеально пасує цьому фрагменту, який вербалізується за допомогою концептуальної метафори БАТЬКО – ЦЕ ОПОРА СІМ'Ї. Вибір цієї концептуальної метафори також супроводжується вдалими порівняннями автора батька із деревом – *he is a tree* та дітей із пташенятами – *they are birds*, відповідно, *nest* – це сімейне гніздо, дім. Переклад наведеного фрагменту, у якому власне вербалізується вказана метафора виконано зі збереженням концептуальної моделі та аналогічним концептуальним виразом, тобто ми зберегли найвищий ступінь формальної близькості між текстом оригіналу та перекладу.

Алгоритм концептуального аналізу також можна застосувати до гумористичного оповідання Гарі Евері “*Bigfoot Love*” [7], у якому розповідається про нестандартне, в прямому сенсі слова, кохання. Мисливець Берг Снердлі вже не одне десятиліття полює за сніговою людиною. Він наскільки сильно захоплений ідеєю підсмажити стейк із загадкового пухнастого створіння, що одного разу вирішує піти на, як йому здалось, розумну авантюру.

Отже, на першому етапі аналізу ми визначили основні концепти оповідання – “СІМ'Я” та “СИЛА” (у випадку із сніговою людиною – фізична сила, у випадку із мисливцем – сила бажання пімати “здобич”), на другому – ключову концептуальну метафору, а саме КОХАННЯ – ЦЕ ВЕЛИКА СИЛА, яка вербалізується за допомогою розгорнутої метафори, а також стилістичного засобу гіперболи. Цікавим є те, що враховуючи контекст оповідання, вказану КМ можна тлумачити як буквально, так і фігурально. Тому КМ КОХАННЯ – ЦЕ ВЕЛИКА СИЛА максимально влучно передає ідею автора про те, що кохання завжди приходиться неочікувано та невчасно, але почуття сильніші за будь-які зовнішні обставини, та навіть за те, що один з вас у 10 разів більший за іншого, та й узагалі, не є людиною. До речі, усім відомий крилатий вираз *Кохання всі віки підвладні* (англ.: *love knows no age*) ідеально підходить під оповідання Гарі Евері, і навіть набуває дещо нового забарвлення, оскільки наші герої походять із різних цивілізацій та віків (існування снігової людини

завичай пов'язують із минулими ерами). Можливо саме цим, автор хотів нам донести, що неважливо яке ваше походження, вік та соціальний статус – для справжнього кохання це неважливо. Також вислів *Bid ненависті до кохання один крок* (англ.: *from hate to love/there is a thin line between love and hate*) частково нам підходить, оскільки мисливцем панувала агресія та бажання вбивати. Отже, перед нами постало завдання, донести українському читачеві місію автора, тим самим зберігши ключову концептуальну метафору. Саме у перекладі тексту полягає наш наступний етап концептуального аналізу:

Bert was blown away. If only he had known, he never would have wasted all those years searching and hunting the rugged mountains of the wilderness. Instead, he would have just scanned dating apps for big furry girls. No female of any species had ever looked at Bert Snerdley with such love and adoration in their eyes. And Bertha Bigfoot had such big, beautiful eyes. Once the romance had started, the two of them never parted. They fell so deeply in love it was only a matter of time before the babies arrived. You can find Bert Snerdley atop the tallest tree in the forest every other day, sitting inside the biggest nest you have ever seen, his butt warming a clutch of bigfoot eggs [7].
– *Берт був просто приголомшений. Як би ж він тільки знав раніше, він би не витратив усі ці роки на полювання і пошуки невідомо чого в суворих умовах дикої природи. Він би просто моніторив сайти знайомств із великим пухнастими дівчатами. Жодна самка жодного виду не дивилась на Берта Снердлі з такою любов'ю та обожнюванням в очах. А які у Берти великі гарні очі! З початку їхнього роману вони ні на мить не розлучалися. Вони так сильно покохали один одного, що поява дітей була лише питанням часу. Тепер ви можете знайти Берта Снердлі на верхівці найвищого дерева в лісі всередині найбільшого гнізда, яке ви коли-небудь бачили, висиджуючи найбільші яйця снігової людини, які ви коли-небудь бачили (наш переклад).*

Отже, для того, щоб максимально влучно передати ідею автора, на останньому етапі аналізу, ми пояснюємо використання різних перекладацьких трансформацій та стилістичних засобів, серед яких можна виділити додавання, вилучення, членування, а також модуляцію. Неможливо не помітити часте повторення прикметника *big*, та застосування стилістичного засобу гіперболи, яке грає важливу роль в оповіданні (підкреслює велику силу кохання та великі розміри снігової людини) та ключову у вербалізації нашої КМ.

Аналогічний алгоритм застосовано в аналізі та перекладі одного з новітніх оповідань жанру flash fiction, надрукованого в журналі “Flash Fiction Magazine” у серпні 2022 року. Письменниця Андре Гендрон дуже емоційно і з любов'ю описала свої відносини з матір'ю в короткому оповіданні “My Mother's Many Scarves” (“Багато маминих хустинок”) [8]. У творі вербалізуються два концепти – “Матір” і “Сім'я”. Основне семантичне поле “Mother”, в якому актуалізується наведений концепт, включає у цілому стилістично нейтральні лексичні одиниці, переважно іменники та атрибутивні словосполучення, а також дієслова: *my mother; her idioms; her personality traits; her selfless habits; the brooches; she donated*. Інше семантичне поле представлено меншою кількістю слів: *mom; dad; baby girl; housework*. Проте найчастіше у тексті використовується заголовне слово *scarves*, яке являє собою метонімічну деталь, що у жінки асоціюється з матір'ю: *During one of our last visits, my mother handed me a bag of silk scarves*. Ці хустинки були дорогі для матері, і тому стали духовно важливими для доньки: *In Italy, Mom wore a new scarf over her head when she met the Pope. She bought scarves while in Spain, Holland, and Greece. [...] Mom's scarves told part of my own life story as well as hers [8]*.

Концептуальна метафора, що вербалізується у тексті, може бути сформульована таким чином: МАМИНА ХУСТИНКА – ЦЕ ДУХОВНИЙ СПАДОК. Можна провести аналогії між цим оповіданням та віршем відомої американської поетеси Едні Міллей, яка теж писала про матеріальний і духовний спадок від своєї матері:

The golden brooch my mother wore
She left behind for me to wear;
I have no thing I treasure more. [3, с. 198].

У перекладі фрагментів тексту, зокрема останнього абзацу, який є сильною позицією і має важливе прагматичне значення, ми зберегли як концептуальну модель, так і лінгвістичний вираз: *When I tie a scarf around my neck, it's clear to me that the things I inherited from my mother are ever-present. Her face can be seen in my reflection. Her voice can be heard when I use particular phrases.* - *Коли я зав'язую хустинку на шиї, мені стає зрозуміло, що речі, успадковані від мами, для мене вічні. Я бачу її обличчя у своєму відображенні у дзеркалі. Я чую її голос, використовуючи певні фрази.*

Єдина лексична трансформація - переклад прикметника *ever-present* за допомогою модуляції “вічний”. Наведена концептуальна метафора в оповіданні значною мірою співпадає з англійськими прислів'ями: *Always love your mother, because you will never get another; A mother's heart is always with her children*.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Концепти СІМ'Ї ТА КОХАННЯ є невід'ємним та ключовим аспектом будь-якої культури і тому вони часто зустрічаються в художньому просторі та беруть свій початок ще з фольклору. Ці концепти зазвичай вербалізуються за допомогою концептуальних метафор та мають різні значення в англійській та українській мовах. Через певні культурні відмінності, концепти СІМ'Ї ТА КОХАННЯ можуть бути передані на цільову мову різними способами. Згадані концепти часто описуються у сучасних коротких оповіданнях, хоча

детальних досліджень на сьогодні не проводилось, і задля максимально точного їх перекладу українською мовою, нам необхідно знати їх походження, а також шляхи адекватної передачі.

Література

1. Гаврилюк А. П. Роль концепту у перекладознавстві. *Наукові записки Національного університету "Острозька Академія"*. Сер. Філологія. 2012. Вип. 25. С. 19-21.
2. Дубенко О. Ю. Англо-американські прислів'я та приказки. Вінниця : Нова Книга, 2004. 416 с.
3. Ємець О. В. Принципи і етапи концептуального перекладу художніх текстів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер. Лінгвістика. 2018. Вип. 31. С. 197-203.
4. Маслова В. А. Когнітивна лінгвістика: навчальний посібник. Київ : ТетраСистемс, 2004. 256 с.
5. Науменко А. М. Концептуальний переклад як поняття і як термін. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя*. Сер. Філологічні науки. 2014. Кн. 3. С. 123-130.
6. Ніконова В. Г. Концептуальний простір трагічного в п'єсах Шекспіра: поетико-когнітивний аналіз: автореферат. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Сер. Філологія. 2008. Вип. 14. С. 113-122.
7. Every G. Bigfoot Love. *Flash Fiction Magazine*. 2022.
8. Guendron A. My Mother's Many Scarves. *Flash Fiction Magazine*. 2022.
9. Lakoff, G., Johnson. *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago press, 2003. 242 p.
10. Updike J. Oliver's Evolution Flash Fiction Forward. 80 Very Short Stories. London : W.W. Norton & Company, 2006. P. 143-145.

References

1. Havryliuk A. P. Rol kontseptu u perekladoznavstvi. *Naukovi zapysky natsionalnogo universitetu "Ostrozka Akademiia"*. Ser. Filologiya. 2012. Vyp. 25. S. 19-21.
2. Dubenko O. Y. Anhlo-amerykanski pryslivya ta prykazky. Vinnytsia : Nova Knyga, 2004. 416 s.
3. Yemets O. V. Pryntsypy i etapy kontseptualnogo perekladu hudozhnih tekstiv. *Naukovyi visnyk Hersonskogo derzhavnogo universytetu*. Ser. Lingvistyka. 2018. Vyp. 31. S. 197-203.
4. Maslova V. A. Kognityvna lingvistyka: navchalnyi posibnyk. Kyiv : TetraSystems, 2004. 256 s.
5. Naumenko A. M. Konceptualnyi pereklad yak poniattia i yak termin. *Naukovi zapysky Nizhynskogo derzhavnogo universytetu im. Mikoly Gogolia*. Ser. Filologichni nauky. 2014. Kn. 3. S. 123-130.
6. Nikonova V. G. Konceptualnyi prostir tragichnogo v p'yeshah Shekspira: poetyko-kognityvnyi analiz: avtoreferat. *Visnyk Kyivskogo natsionalnogo lingvistychnogo universytetu*. Ser. Filologiya. 2008. Vyp. 14. S. 113-122.
7. Every G. Bigfoot Love. *Flash Fiction Magazine*. 2022.
8. Guendron A. My mother's Many Scarves. *Flash Fiction Magazine*. 2022.
9. Lakoff, G., Johnson. *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago press, 2003. 242 p.
10. Updike J. Oliver's Evolution Flash Fiction Forward. 80 Very Short Stories. London : W.W. Norton & Company, 2006. P. 143-145.